

The Project Gutenberg eBook of Runoelmia

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Runoelmia

Author: Johann Wolfgang von Goethe

Translator: Knut Ferdinand Ridderström

Release date: January 22, 2007 [eBook #20422]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK RUNOELMIA ***

Produced by Tapio Riikonen

RUNOELMIA

Kirj.

Johann Wolfgang von Goethe

Suomentanut Knut Ferdinand Ridderström

Suomentajan kustannuksella, Turku, 1884.

SISÄLTÖ:

I. Lauluja, balladeja y.m.

Kankaan ruusu
Sokkosilla
Löydetty
Yhtäläiset yhteen
Runottarein poika
Itsepetos
Läsnäolo
Joen rannalla
Meren tyyni
Onnellinen matka
Kukkien tervehdys
Suvella
Kevätlaulu

Rauhaton rakkaus
Vuorilinna
Matkustajan iltalaulu
Toinen
Oma
Sisilialainen laulu
Sveitsiläinen laulu
Pyyntö
Ylpeälleen
Pikari
Yöajatuksia
Laulusirkalle
Nektaripisarot
Mignon
Laulaja
Orvonkukka
Metsolainen
Pohjolan kuningas
Kulkeva kello
Henkien laulu yli vetten
Promeetto
Ihmisyyden ääret
Jumalallinen

II. Antiikin-tapaisia.

Peltomiehelle
Anaakreonin hauta
Veljekset
Ajanmitta
Varoitus
Sulot tuskat
Yksinäisyys
Kauas
Valittu vuori
Maalainen onni
Filomela
Pyhitty paikka
Puisto
Opettajat
Houkutus
Epätasainen avioliitto
Pyhä perhe
Puolustus
Seppeleet
Kiinalainen Roomassa
Runottaren peili
Foibo ja Hermes
Uusi Aamor
Alppi Sveitsissä

III. Paraabelin-muotoisia.

Selitys antiikiseen gemmiin
Kissan piirakka
Istunto
Legenda
Kirjaileja
Arvostelia
Taitolainen ja tutkia
Neoloogeja
Näristäjä
Nalkuttaja
Mainioisuus
Narrin jälkilause

IV. Komman-kaltaisia.

Kieli
Huokaus
Edistyminen
Naamakuva
Sotamiehen turva
Tehtävä
Nerollista tointa
Ihmisvihaaja
Seura-elämä
Probatum est
Alkuperäistä
Ominaisille
Tokisille
Parahimmille
Pidättävää
Nöyryys
Mitenkä sitten
Elämänlaatu
Turha vaiva
Paras
Mun mieheni
Memento
Yks kaikki
Elämän ohje
Tuori muna paras
Itsetunto
Arvoitus
Vuodet
Vanhuus
Hautakirjoitus
Esimerkki
Päinvastoin
Ruhtinaan ohje
Petos vai valhe
Égalité
Verta verrasta
Aika ja aviisit
Ei hätäillä

I. LAULUJA, BALLADEJA Y.M.

Onni, minkä elo toi,
Hyvä, paha, tässä soi.

Kankaan ruusu.

Näki poika ruususen,
Ruusun kankahalla.
Ol' niin nuori, kaunoinen,
Poika luoksens iloiten
Riensi joutumalla.

Pikku ruusu punainen,
Ruusu kankahalla.

Poika virkkoi: Taitan sun,
Ruusu kankahalla!
Ruusu virkkoi: Pistän sun,
Iäksi ett' muistat mun,
Enp' oo valtas alla.
Ruusu, ruusu punainen,
Ruusu kankahalla!

Taittoi häijy poika tuo
Ruusun kankahalla;
Ruusu pisti eikä suo —
Eipä auta kaivut nuo,
Jop' on valtans' alla.
Pikku ruusu punainen,
Ruusu kankahalla.

Sokkosilla.

Sa rakas Lotta kulta,
Miks kääntyy poies multa
Ain' avosilmäs sun?
Vaan silmät sitehessa,
Sa heti, haetessa,
Jo löysit — miksi? — juuri mun.

Sa tartuit kauloihini
Ja pidit minust' kiini,
Sun sylees kaaduin ma.
Vaan, side silmist' poissa,
Jo paljast' pilaa noissa!
Sa naurain jätit sokkoa.

Hän riensi tänne, sinne,
Eik' tiennyt vihdoin minne,
Hänt' kaikki pilkkasi.
Jos et suo lempeäs mulle,
En selville ma tulle,
Vaan sokkona jään iäksi.

Löydetty.

Ma kerran salossa
Kävelin,
Noin suotta vainen
Siell' kuljeksin.

Näin varjosessa
Ma kukkasen,
Kuin silmä kirkas,
Kuin tähtinen.

Ma olin taittaa,
Vaan kukka: No,
Mun nääntymähän
Sa poimitko?

Siis juurinensa
Ma nostin sen
Sek' omaan' huostaan

Vein aartehen.

Hänt' turvapaikkaan
Ma lasin. Siell'
Hän viihtyy, kukkii
Ain' yhä viel'.

Yhtäläiset yhteen.

Nous kevätkukka
Tuolt' alta maan,
Nous varhain kaikessa
Sulossaan.
Tul' mehiläinen,
Joi imien: —
Nuot kahdet kuuluu
Kai yhtehen.

Runottarein poika.

Mait', metsä vierielen,
Mun virttäin viserrellen —
Niin paikast' paikkahan!
Ja tahdiss' kaikki liikkuu,
Ja muodossa, näät, kiikkuu
Kaikk' minuss' ainian.

Ma tuskin oottaa taidan
Ens heinää luona aidan,
Ens kevätkukkaista.
Net laulelen ma silloin,
Ja talvi tulee milloin,
Viel' noita muistan ma,

Eip' estä lumi, halla,
Ma laulan kaikkialla —
Jo kukkii talvi tuo!
Jo sekin kauno poissa,
Ja suvi lehdikkoissa
Mull' uudet riemut suo.

Sill' tammen alla tuossa
Kosk' nuoret nään ma koossa,
Ma yllyttämään heit'!
Jo jäykkä poika vierii,
Ja tily tyttö kierii
Mun kuullen säveleit'.

Te jotka siivet luotte
Mun kantoihin ja suotte
Mun yhä pyöriä vaan,
Te runottaret, varmaan
Myös mäkin luona armaan
Tok' vihdoin rauhaa saan?

Itsepetos.

Mun naapurilla vastapää't,
Kas, liikkuu akutin!

Hän varmaan kuunteleepi, näät,
Jos jäin ma kotihin.

Ja luulevaisuus josko, min
Ma näytin äskettäin,
Ain' — kun sen nytpä pitääkin
Viel' piilee syömässäin.

Vaan, voi, ei noita ollenkaan
Mun kyyhkyin tuumaile!
Nyt näen ma: iltatuuli vaan
Hän verhoiss' leikitsee.

Läsnäolo.

Kaikki ennustaa sua:
Näyttäikse aurinko armas,
Seuraat sa, toivon ma, pian.

Kedolla astutko sa,
Olet sa ruusujen ruusu.
Liljain liljakin myös.

Karkeloiss' liikut sa koska,
Liikkuvat kaikki myös tähdet
Kanssas ja ympäris sun.

Yö! siis olis nyt yö!
Nytpä sun loistosi voittaa
Loistoa kultaista kuun.

Hempeä, armas sa oot,
Ja kukkaset, kuu sekä tähdet
Palvelee, päivytt, vaan sua.

Päivytt! — Siis mullekin oo
Luojana herttaisten päivän:
Elo ja iäisyys siin'!

Joen rannalla.

Te laulut, muinoin rakkaat mulle,
Pois unohduksen mereen jo!
Teit' poika ei rakastetulle
Eik' neiti enään laulelko.

Teiss' armastain oon lauleskellut,
Vaan armas petti, näetsen:
Teit' veteen olin kirjoitellut,
Siis uppokaat myös veteen.

Meren tyyni.

Vesissä mi tyyni tuima!
Meri nukkuu unissaan;
Huolissa jo tähtää laivur
Yhä suljaa pintaa vaan.
Mitään tuulta ei niin mistä
Kuolon rauha kauhea!

Valta-aavikolt' ei pistä
Esiin ei niin lainetta.

Onnellinen matka.

Vaan sumut jo särkyy,
Jo selvenee taivas,
Ja Eolo kahleens'
Jo irralleen saa.
Jo tohisee tuulet,
Ja laivuri puuhaa:
Sa joudu! Sa joudu!
Jo halkeepi aalto,
Jo lähestyy kauka;
Jo näkyvi maa!

Kukkien tervehdys.

Sull' kukat, joit' oon poiminut,
Tuhat tuokoot terveisii!
Ma usein oon kumartunut,
Oi tuhat kertaaki,
Net vasten syöntäni painellut
Sata tuhat kertaaki!

Suvella.

Maat, penkeret
Kuink' kastehiset!
Kaikk' kukkapäät
Kuink' helmissä, näät!
Kesk' puitten sää
Kuin vireä tää!
Kuink' valoss' kielin iloisin
Nuot pikkulinnut semminkin!

Vaan koskapa
Näin kultani ma,
Tuoll' kammioss',
Noin matalass' tuoss',
Noin kätkössä
Juur päiväystä,
Minn' koko mailma aava se
Jäi kaikki koristuksine!

Kevätlaulu.

Läp' peltojenko,
Vai niitulla jo,
Puitten varjossa,
Missä kulkevi kultain?
Sanoppas sa!
Tavannut armaan'
En kotona,
Hän siis varmaan

On ulkona.
Kauniisti kukkii
Kaikk' keväillä;
Armaani astuu
Leppeänä.
Tuolla rannalla ain',
Missä suudelman sain,
Ensimmäisen tuon kai,
Näen ma jotai!
Onko hän se, vai?

Rauhaton rakkaus.

Miss' sateet sinkuu,
Miss' vihurit vinkuu,
Läp' usman rotkoin,
Läp' sumujen notkoin,
Ain' e'espäin, sa,
Ilman levotta!

Ennen ma orjaksi
Itseni antaisin,
Kuin tätä ääretönt'
Iloa kantaisin.
Tunne tää, syöntä
Syömeen mi luopi,
Oi mitkä huolet,
Tuskat se tuopi.

Minne paeta jo?
Erämaihinko?
Kaikki turhaan vain:
Elon kruunu ain',
Onni rauhatta
Oot, rakkaus, sa!

Vuorilinna.

Tuolla ylhäällä kalliolla
Vanha linna kohoopi,
Jossa porttien, muurein takaa
Muinoin ritarit väijyili.

Tuhaks poltetut ompi portit
Kaikki kuollut ja rauhaisa;
Noita muureja rauenneita
Juuri kiipeän halki ma.

Tässä, kas, oli muinoin kellar
Täpö täynänsä viiniä vaan;
Eip' enään pottuinensa
Sinne piikanen laskeukkaan.

Eip' etehen vierahitten
Enään aseta pikaria,
Eikä pyhäksi atriaks sitten
Täytä papille pullonsa.

Ei pojalle haluavalle
Kulausta suo käytäväss',
Eikä ota lahjastansa

Sulot kiitokset vastaan tässä.

Sillä kaikki, katot ja hirret,
Paloi ammoin jo poroksi,
Ja käytävät, kappelit, portaat
Ovat muuttuneet raunioksi.

Vaan koska kanteleineen
Ja pulloine kultani
Näin vuorelle valossa päivän
Ma nousevan luokseni,

Silloin kuolosta elo ja riemu
Näät äkkiä kohosi,
Ja kaikki kuin muinoin taasen
Kävi juhlallisesti.

Ol' kuin ylpeille vierahille
Suojat aavat ois valmiina,
Kuin jos lähestyis pariskunta
Noilta uhkeilta ajoilta.

Kuin jos pappi, arvokkaasti
Jo seisoen kappelissa,
Kysyis: Haluuttekko toisianne?
Mepä hymyillen vastaan: Jaa!

Ja ympäri sulot laulut
Aina syömehen tunkeupi;
Häävieraitten asemesta
Kaiku liittomme todisti.

Ja, illan tultua, koska
Kaikki vaipuvi unehen,
Loi kallioon hehkuva päivä
Vielä säteensä viimeisen:

Siellä poika piikoinensa,
Herroinahan hohtaa net,
Eip' puutu toiselt' lahjat,
Eikä toiselta kiitokset.

Matkustajan iltalaulu.

Sa, jok' taivahasta oot,
Tuskille tuot tyvennystä,
Kaksin vaivaiselle suot
Kaksin myöskin virkistystä,
Väsyksissä jo oon ma näistä
Murheista ja riemuista,
Tule, rauha, älä väistä
Enään rintoani, sa!

Toinen.

Yli maiden, soitten
Rauha vallitsee;
Lehdot kukkuloitten
Nukkuin uinailee.
Kaikess' levon taikaa!
Linnut äänettä!
Maltas hiukan aikaa,

Lepäät myöskin sä.

Oma.

Ei mitään muut' mun omana;
Kuin aate vaan, min vapaana
Mun syömeni ilmi tuopi,
Sek' joka hetki lempeä,
Min kohtaloni hempeä
Mun täysin nauttia suopi.

Sisilialainen laulu.

Sun mustat silmäsi
Kun leimahtaapi,
Ne huoneit' kumoon saa
Sek' kaupunkeja.
Siis liimaseinä tää,
Mun syömen raukka,
No ajatteleppas,
Se kuinka kestäis!

Sweitsiläinen laulu.

Kävin vuorella
Katsomassa
Pikkulintuja —
Voi!
Kuin he lensi,
Kuin he ensi,
Kuinka pesiäns'
Loi.

Kävin puistossa
Katsomassa
Mehiläisien
Ma työt:
Kuin he suris,
Kuin he huris,
Tehden kennoja
Päivät, yöt.

Tuolla niitulla
Olen käynyt —
Kevät-perhoja
Mikä vyö!
Kuin he hyppii,
Kuin he nyppii,
Somint' leikkiä
Lyö!

Tuli juuri
Meidän Heikki,
Hälle näytin
Ma ne:
Kuin he teki.
Naurain meki
Sitt' teimme

Kuin he.

Pyyntö.

Oi kaunis tyttönen,
Sa tummin' tukkines,
Jok' astut akkunall',
Jok' pysyt parvellas!
Tokk' suotta seisot sa?
Oi jospa tähden mun
Jos salpaa siirtäisit,
Kuink' autuas oisin ma!
Kuink' luokses lentäisin!

Ylpeälleen.

Tuon näetkös pomeransin?
Viel' riippuilee hän puussa;
Vaan maaliskuu on mennyt,
Ja uusii kukkii tulvaa.
Puun äärehen ma astun
Ja virkan: Pomeransi,
Sa kypsä pomeransi,
Sa makea pomeransi,
Ma puistan, kas, ma puistan,
Oi puto'os syliini!

Pikari.

Konstikkaisen pikarin ma täyden
Pidin pusertaen käsissäni,
Imin maire-viiniä reunaltansa,
Upottaakseni surut kaikk' ja tuskat.

Astui luoksenipa silloin Aamor,
Muhotteli mulle suopeasti,
Kuni mieletöntä surkutellen.

"Kuules sa, ma astian tiedän toisen,
Johon sulompi on uppominen;
Mitäs annat, jos ma suon sen sulle,
Täytän sull' sen sulo-nektarilla?"

Kuinka helläst' on hän puhettansa
Pitänyt, kun, Liida, lempyesi
Mulle lahjoi ikävöitseväälle.

Halatessani sun vartalosi,
Koska imeskelen huuliltasi
Kauan kätketyn ma lemmen mettä,
Autuas ma kuiskaan itselleni:

Moista astiata, paitsi Aamor,
Jumaloist' ei yks'kään omistelle!
Moisii muotoja ei tao Vulkaano
Vasarillaan ikitaitavilla!
Lehdekkäillä pankoon penkereillä
Fauneistansa parhaita Lyeoo
Herkku-rypäleitään pusertamaan,

Salaist' itse käymist' valvoellen:
Mikään toim' ei tuo häll' moista juomaa!

Yöajatuksia.

Teitä ma valitan, valitettavat tähdet,
Jotka niin kauniina tuolla pilkehdätte,
Merimiehille toivoa loistelette,
Jumalain, ihmisten palkitseemattomina:
Sillä te lemmi ett', ett' oo lempineet koskaan!
Pysähtämättäpä vaan teit' ikuiset tunnit
Taivahan aloja halki lennättävät.
Mitä matkaa ootte jo kulkeneetkaan,
Kunnes, viipyen povella armahaisen,
Teit' ma ja sydänyötä oon unhotellut!

Laulusirkalle.

(Anakreonin mukaan.)

Autuas oot sa, pienokainen,
Joka puitten lehvähillä,
Vienon juoman viehättämä,
Kuninkaana lauleskelet!
Sulla kaikki omanasi,
Minkä kedolla vaan keksit,
Kaikki, min vaan aika tuopi;
Elät rauhass' peltomiesten
Kesken, heidän ystävänään,
Kuolevaitten kunnioittama
Sulon kevään sulo enne!
Sua lempii runottaret,
Foibo itse lempiä täytyy,
Antoivat sull' hopeaäänen;
Sua ei saavuta myös vanhuus,
Runojain sa viisas sisar,
Lihatt', verett' syntynyt sa
Suruton maan tytär — melkein
Jumaloihin verrattava.

Nektaripisarat.

Kosk' Minerva, auttaaksensa
Armastaan Promeetteota,
Täytetyyn toi nektarimaljan
Ales tuolta taivahalta,
Onneksi näät ihmisilleen,
Vuodattaakseen povihinsa
Aistoa kauno-taitehisin,
Astui näppärin hän jaloin.
Ettei Jupiter hänt' huomais,
Kallistuipa silloin malja,
Sekä tippui tilkallinen
Nestett' alas turpehesen.

Jopa joutui mesiläiset
Maistelemaan makeata;
Lensi pikaisesti perho

Myöskin tilkkaa saadaksensa;
Hirmuinen myös hämähäkki
Saapui esiin juoden vahvast.

Onneksensa nauttinehet
Ovat he ja muutkin pienot,
Ne kun, kuni ihmisetkin,
Nythän ovat osallisna
Suloisimpaan — taitehesen.

Mignon.

Maan tunnetko, miss' kukkii sitronat,
Kult' omenat miss' lehviss' hohtavat,
Miss' lauha tuul käy sinitaivaalta,
Nöyr' seisoo myrtti, laaker uljaana,
Sen tunnetko?

Niin, sinne kanssasi
Mun tekis mieli mennä, armaani.

Sa huoneen tunnet kattopylväillä?
Kas salit hohtaa, suojat väreissä,
Ja marmorkuvat mua tähtäilee:
"Mit', lapsi raukka, teki sulle he?"
Sen tunnetko?

Niin, sinne kanssasi
Mua haluttaapi, suojeliani.

Sa vuoren tunnet pilvipolkuineen?
Sumuissa pyrkii muuli edelleen;
Luolissa piilee lohikäärmeitä;
Jo syöstyy paasi, kuohut yllensä!
Sen tunnetko?

Niin, sinne meidänki
On tie! Siis matkaan jo mun isäni.

Laulaja.

Mi kuuluu tuolta portilta,
Mi nostosillaltamme?
Ann' laulun kernahammin sa
Täss' kaikua salissamme!
Näin kuningas. Jo poika juoks,
Ja taasen kuninkaansa luoks:
Tää: Päästä sisään vanhus.

Teill' terve, jalot herrat, te,
Teill' terve, sulot naiset!
Mi rikas taivas tähtine!
Kuink' kauniit, loistavaiset!
Näin korkeess' suojass' ylpeäss'
Käy umpeen silm', ei aikaa täss'
Ihailen kummastella.

Jo sulkee silmäns laulaja
Ja iskee täysin kielin;
Hänt' uroot kuulee innoissa,
Ja neidit hellin mielin.
Myös kuningas mieltä laulajaan
Ja käski, palkaks soitostaan,
Häll' kultavitjat antaa.

Äl' anna mulle vitjojas,
Net anna ritareille,
Jotk' rohkein silmin heti, kas,
Jo pyrkii urhoin teille;
Net anna kanslerillesi,
Ett' toisten kuormain lisäksi
Hän kullan täänkin kantaa.

Ma laulan kuni sirkku tuo,
Jok' lehviss' piileleepi:
Hänt' laulu, jonka kurkkuns luo,
Ylt' kyllin palkitseepi.
Vaan saanko pyytää, pyydän mä,
Ett' malja parhaint' viiniä
Mull' kullass' annettaisiin.

Hän otti maljan, tyhjensi:
Oi jalo, oiva juoma!
Siis perheell' sill' tää onneksi,
Joss' täm' on halpa tuoma!
Ja onnessas mua muista sa,
Sek' kiitä Jumalaa, kuin ma
Sua tästä juomast' kiitän.

Orvonkukka.

Tuoll' orvonkukka kedolla
Juur' yksin seisoi varjossa;
Se herttainen ol' kukka.
Tul' nuori paimen tyttönen,
Tul' kevein jaloin, riemuiten,
Ja käy, ja käy
Ain' kenttää laulaen.

Jos, mietti orpo, oisin ma
Ehk' kauniin kukka luonnossa
Oi, hetkeksi vaan aikaa!
Mua kunnes kulta poimia sais
Mun rinnoillensa asettais!
Ei muuta, ei,
Kuin hetken aikaa vaan.

Vaan, oi, tuo tyttö kulkee vaan.
Eik' häntä huomannunnakaan
Vaan tallas kukka-raukkaa.
Se kuol ja kuollen laulaapi;
Ma kuolen, vaan sun kauttasi,
Kautt' sun, kautt' sun,
Sun jaloillasi tok.

Metsolainen.

Ken yöllä ajelee myöhäiseen?
Sep' isä on lapsukaisineen;
Hän poikasta kainaloss' pitääpi,
Hänt' syleilee, suojelee lujasti.

Miks, poikasein, peittelet silmiä? —
Metsolaistako, isä, et näe sä?
Metsänhaltiaa tuolla sauvallaan? —
Se, poikani, on sumupilkku vaan.

"Sa armas laps, käy kanssani sa!
Sull' somia leikkiä opetan ma;
Mont' kaunist' kukkaa on tarhassain!
Mont' kultapukua maammollain!"

Mun isäni, taattoni, kuuletko.
Mit' metsolainen mull' lupaa jo? —
Ol' vaiti, ol' rauhassa, poikasen',
Tuo lehvissä humisee tuulonen.

"Sa kaunis poika, sa seuraa mua!
Mun tyttärein haluuvat hoidella sua;
Net öisin tuoll' aholla hyppelee,
Sua tuutien unehen laulelee".

Mun taattoni, etkö jo näe sä
Tuolla varjossa haltian tyttäriä? —
Mun poikueni, kyllä näen ma tuot':
Ne haamottaa vanhat halavat nuot.

"Mua kaunosi viettää, sua lemmin ma,
Et tahallas käy, otan vallalla". —
Mun isäni, taattoin, jo viepi minut!
Mua metsolainen on loukaillut!

Isä kauhussa kiidättää ratsuansa,
Hän pitääpi parkuvaa lastansa,
Juur vaivalla pääseepi kodollens,
Hänen sylissään kuollut on lapsuens.

Pohjolan kuningas.

Ol kuningas Pohjolassa
Ain' lujin sydämin,
Joll' armaans kuolemassa
Soi muistoks pikarin.

Häll' kallis hautaan asti
Ol kulta pikar tuo;
Hän itki katkerasti,
Ain' koska siitä juo.

Kun tunsi kuolimensa,
Hän luki aarteitaan,
Kaikk antoi pojallensa,
Ei pikaria vaan.

Hän istui atrialla,
Seurassa uroitten,
Tuoll' ranteen kukkulalla
Linnassa isien.

Tääll' kanssa ystävitten
Joi maljan viimeisen,
Ja pyhän pikarin sitten
Hän heitti merehen.

Hän näk' sen putovan, pohjaan
Sen näki siirtyvän.
Hän sulki silmäns; koskaan
Ei juonut enähän.

Kulkeva kello.

O1 kerran laps, se konsanaan
Ei kyennyt kirkonteille,
Vaan pyhäisin näät ainiaan
Ties hiipiä tantereille.

Sa, virkkoi äiti, kuuleppas:
Jo kello kutsuileepi,
Ja jos et lähe tahallas,
Se väkisin sua viepi.

Vaan poika mietti: kello, ho,
Kyll' pysyy paikallansa.
Ja täyttä laukkaa tiehens jo,
Juur kuni koulustansa!

Ei kello, kello enään soi,
Tuot' äiti juoruaapi.
Vaan, kauhu! — perässänsä —
Jo kello kiiruhtaapi.

Se kulkee, kaikuu yhä vaan;
Jo poika leikkins heittää
Ja kiidähtää kuin unissaan:
Jo kello hänet peittää.

Vaan kuinka hyppii, viertelee
Sek' ohjaa polkuansa,
Jo kotihinpa kiertelee —
Ja kirkkoon suorastansa.

Sit' myöten sunnuntaisin ain'
Hän pitää pyhäst' huolta,
Eik' suo, ett' itse kello vain
Hänt' hakee ulkoa tuolta.

Henkien laulu yli vetten.

Sa ihmis-sielu
Oot kaltainen ve'en:
Se taivaast' tulee,
Se taivaan nousee.
Ja taasen ales
Sen maahan täytyy
Ain' vaihetellen.

Jos korkealt' virtaa
Vuori-kyljeltä
Kirkas suihkunsa,
Hän heittäyy hellästi
Pilvilaineina
Sulja-paadelle;
Sen suosimana
Sitt' kulkee verkoillen
Ja hiljaa vilisten
Ales syvyyteen.

Jospa kallioit' kohoo
Tiellä putouksen,
Hän vihoissaan kuohuu
Ain' asteettain
Ales kuiluhun.
Laaka-uomassaan
Sitte laaksoja luikkii;
Ja pinnassaan

Jo ihailee kasvojans'
Kaikki tähdet.

Tuuli on aaltojen
Ylkämies armas,
Tuuli ain' pohjalta
Kuohuja tuo.

Sa ihmis-sielu
Kuin moinen oot ve'en!
Sa ihmis onni
Kuink' kaltainen tuulten!

Promeetto.

Sa peitä taivahas, Zeys,
Sumupilvillä,
Ja harjoittele, kuni lapsi
Jok' ohdakkeita latvoo,
Sa iskua tammien, kukkulain;
Mutta maahani tok
Et pysty sa,
Etkä mökkiini, jota et sa ole tehnyt,
Etkä lieteheni,
jonka liekistä
Mua kadehdit.

En tunne ma köyhempää
Alla auringon teit', jumalia!
Te ruokitte kurjasti
Uhrianteilla
Ja rukouksilla
Ylevyytenne,
Ja nääntyisitte, jos oisi
Eivät houruja toiveisia
Kerjäläiset ja lapset.

Lasna ollessain,
Kun tiennyt en minne, kunne,
Ma kiersin eksyneet silmäni
Päin taivahan, ikään kuin oisi
Tuolla ylhäällä korva mua kuullakseen,
Olis sydän, kuin mun,
Ahdistettua armahtaakseen.

Mua suojeli ken
Ylpeydestä titaanien?
Ken kuolosta pelasti,
Orjuudesta ken?
Eikö kaikki tuo oo sun työs,
Pyhä hehkuva sydämeni?
Vaan sa, pettynyt, hehkuit
Pelastuksestas kiitokset
Tuolla ylhäällä uinahtavalle.

Mun kunnioittaa sua? Miksi?
Ootko ahdistetun sa tuskat
Lievitellyt sa milloinkaan?
Ootko pyyhkäissyt kyyneleitä
Sa kiusatun konsanaan?
Eikö mieheksi mua oo taonut
Kaikkivaltias aika vaan
Ja sallimus ikuinen,
Minun herrat ja sun?

Sa ehkä arvelet,
Ett' mun elämää vihata pitäis
Sekä paeta erämaihin,
Kosk' kaikki ei unelmani
Ole kukkia tuoneet?

Tässä istun ma, kaavaan inehmoja
Mun kuvani mukaan,
Luon heimoa, minun kaltaista,
Kärsimähän ja itkemään,
Nauttimahan ja iloitamaan,
Pitämättä sinusta lukua
Kuin ma!

Ihmisyyden ääret.

Kosk' ikivanha
Isänen pyhä
Vakavin käsin
Pauhaavist' pilvist'
Leimuvat tulensa
Luo yli maan,
Ma suutelen viimeistä
Vaippansa helmaa,
Kauhua lapsen
Povessani.

Sillä verroille
Ei pyrkikö jumalain
Ihminen.
Jos ylös hän kohoo,
Tavottaaksensa
Kiireelläns tähtiä,
Jo leijoileepi
Hän horjuvin jaloin,
Ja leluks hän joutuu
Pilvein ja tuulten.

Josp' vakavilla,
Kiinteillä kannoilla
Vankalla, vahvalla
Maalla hän jää,
Eip' ulotu hän
Edes tammien
Tai viinapuitten
Rinnalle.

Mi omppi väli
Jumaloitten ja ihmisten?
Ett' monta aaltoa
E'ellä noitten kulkee
Ikivirtana:
Meit' aalto nostaa,
Meit' aalto nielee
Ja uuvumme.

Pieneen piirrokseen vaan
Meidän ikämme ääröy;
Vaan lukuisat polvet
Pysyväisesti
Ain' liittääpi olons'
Loppumattomaan jaksoon.

Jumalallinen.

Jalo olkoon ihminen,
Auttavainen ja hyvä!
Sillä yksin tämä
Hänt' eroittaapi
Olennoistahan kaikista,
Joit' tunnemme.

Terve oudoille noill'
Olennoille tuoll' ylhäälle,
Joit' aavistamme!
Esimerkkinsä hänen
Myös uskomaan heitä
Meit' opettakoon.

Sillä tunteeton
On ainakin luonto:
Kas, päivä paistaa
Paholle sekä hyvill';
Ilkiölle kuin parhaalle
Pilkkuvat tähdet
Ja kumottaa kuu.

Tuulet ja virrat,
Ukkoset, raet,
He rientävät uraansa,
Tavottaen
Ain' ohimennen
Jok' yhtä tai toista.

Niin onnikin myös
Vaan joukossa hapailee,
Tarttuen milloin
Viattomiin kutriin,
Milloin taas syyllisen
Kiireesen kaljuun.

Isoitten, vänkäin
Ikilakien mukaan
On meidän kaikkien
Olomme piirit
Täyttäminen.

Yksin ihminen vaan
Voi mahdottomia;
Hän eroittaapi,
Hän valitsee, päättää;
Luo kestäväisyyttä
Myös hetkellekin.

Hän yksin vaan
Voi hyvää palkita,
Pahaa rangaista,
Parantaa, pelastaa,
Mi erilläns ompi,
Taas kiinnittää.

Ja me kunnioitamme
Kuolemattomia,
Kuin oisivat juuri
He ihmisiä,
Kuin suuriss' he täyttäis,
Min pienissä paras
Tekee tai tekis.

Jalo ihminen
Olkoon auttelias, hyvä!
Toimikoon väsymättä
Mi oikea, tosi,
Esikuvana ollen
Meill' olentoin noitten,
Joit' aavistamme!

II. ANTIIKIN-TAPAISIA.

Vanhain väljät vaattehet,
Meitäi koristaako net?

Peltomiehelle.

Matalalta, sa, vaan vako kultasiemenes peittää,
Syvemmältäpä tok kerran sun lepäävät luus'.
Kynnä ja kylvä sa! Täss' ityyti elävä taimi,
Toivopa luovu ei vielä haudallakaan.

Anaakreonin hauta.

Ruusu miss' kukkii täss', miss' köynnös laakerii kiertää,
Kyyhkynen kyhertää miss', sirkkanen miss' iloitsee,
Mikä hauta on tää, jota elolla jumalat kaikki
Kauniisti koristi? Sep' lepo Anaakreonin.
Kevähät, kesät ja syyt sai nauttia runoilja armas;
Talvelta vihdoin hänt' suojeli kukkula tää.

Veljekset.

Unen ja uinuksen, jumaloitten palveljaa kaksi,
Toimi Promeetto tänn' turvaksi ihmisilleen,
Vaan, jumalille vaikk' helpot, tok' meille työlähät kestää,
Uinus meill' muuttiihe uniks', unipa kuolemaksi.

Ajanmitta.

Eeros, mitä on tää! Tiimalasia kumpikin kätes
Pitelee! Aikaa sa vain kaksinko mittaet?
Hitaasti laskeuu täst' aika armailla erotetuille,
Yhdistetyillepä taas vilkkaasti tyhjentyy tää'!

Varoitus.

Aamoria älä herätä sa! Vielä nukkuu tuo armas;
Toimita askareitas, mitkä sull' päiväsi tuo!
Niin ajast' ottaa viisaasti vaarin toimikas äiti,
Pikkuns' kun nukkunut on, pianpa herääpi jo.

Sulot tuskat.

Tuskat, pois minusta! — Vaan, oi, kuolevaisesta koskaan
Luovu ei tuskat, ei ain' kunnes hengissä hän.
No, koska täytyy siis, niin tulkaat te lempyen tuskat,
Siskokset ajakaat pois, syömeni pidelkääät ain'!

Yksinäisyys.

Luonnottaret, te armahat, jotk' puissa, vuorissa piilee,
Kullekin suokaatte, salaa mi haluvi hän!
Turvaa murheelliselle ja oppia epäilevälle.
Lempivällepä, ett' onnensa kohdata saa.
Sillä teill' jumalat soi, mi kielsivät inihminoilta:
Jokaist' ett' lohduttaa, teihin jok' luottavi vaan.

Kauas.

Kuninkaillepa, näät, ennen muita, niin väitetään, luonto
Pidempäin soi käsien kauas yltäävä voim'.
Vaan myös halvalle mull' tään ruhtinais-mahdin hän antoi
Sillä vaikk' kaukana sult', Liida, ma pitelen sua.

Valittu vuori.

Tyvennydessä täss' armaansa muisteli armas,
Virkkoi: Todistajaks' rupee mulle sa kiv'!
Vaan älä ylpisty, sull' toveria on monta:
Joka paadelle, näät, kedon, mi ruokkivi mua,
Joka puullekin myös tään metsän, jossa ma liikun,
Huudan ma iloisena: Onneni muistona oo!
Ääntäpä suon vaan sulle, — kuin joukosta runotar juuri
Yhdenhän valitsee vaan, suudellen huuliansa.

Maalainen onni.

Lehdon haltiat tään sekä joettaret, te, olkaat,
Muistaen entisiänn', meillekin lempeät nyt.
Vihkien viettivät nuo salaa maalaisia juhlii;
Jälkiään seuraten me onnelaan hiivimme myös.
Aamor seuraapi meit'; hän saa tuo taivainen poika,
Läheisii rakkahiksi, kaukaisii läheisiksi.

Filomela.

Sinua, laulatar sa, totta ruokkien kasvatti Aamor:
Nuolellaan jumala kai tarjoi sull' syötäväsi.
Niinpä vilpittömin, vaan myrkistynein kas kurkkuin
Satakielinen nyt murtaapi sydämiä.

Pyhitty paikka.

Riveihin luonnottareni koska pyhinä kuutamoinä
Olympost' ihattaret salaisesti liittäytyypi,
Kuuntelee runoilja heit'; hän kuulee kaunihit laulut,
Näkee äänettömäin karkeloin salamieliset liikkeet.
Mitä vaan taivaassa on ihanaa, mitä maa onnellista
Synnytti milloin vaan, nyt näyttäikse uneksialle.
Runottarille hän kertoo kaikk', — ett' ei jumalat suuttuis,
Sievästi juttelemaan salanäköjään ne hänet neuvoo.

Puisto.

Puisto mi viehättävä tässä tyhjästä aavikost' nousee,
Väikkyy ja vihantelee eessäni loistavana!
Luojaa kyllä te jälittelette, te, jumalat maitten:
Kukkulat, lammikot, puut, lintuset, kalat ja muut.
Vaan, että luomanne tok ei täysin Eeteniks muuttuis.
Puuttuu hän onnellista, sapatinsa lepoa.

Opettajat.

Tynnyrineen Diogeno kun päivänpaisteessa loikoo,
Riemuiten Kalano kun liekkihin heittäytyy.
Pojalle reippaalle Filippon oppi mi oiva,
Valtava jospa ei ois sillekin liiaksi suur.

Houkutus.

Hedelmän turmaisen kerran tarjoi miehelleen Eeva,
Mielettömäst' puremast' heimons', oi, poteepi viel'!
Pyhää ruumista, mi sielut parantaapi ja syöttää,
Nautit hurskaasti nyt, Lydia, katuva laps!
Joutuin lähetän siis sulle maallisen hedelmän maireen,
Taivonen sua ett'ei veisi armahaltas.

Epätasainen avioliitto.

Myös pari taivainen tää epätasalleen vähittäin joutui:
Psykke, näät, iästyi ain', Aamor on vieläkiu laps.

Pyhä perhe.

Oi tuota suloista lasta, oi äitiä autuaavaista!
Kun laps äitiä vaan, äiti vaan last' ihailee!

Mitä nautetta tois kuva herttainen ei tämä mulle,
Syytön kuin Jooseppi jos, kurja, en seisoi tässä,

Puolustus.

Naista sa syyttelet, ett' hän väikky toiselta toiseen!
Vaiti sa: luotettavaa miestä vaan hakee hän.

Seppeleet.

Klopstock Pindosta pois meit' pyytääpi: laakerii, näetsen,
Kärkkimän meidän ei pi'ä, vaan tyytymän kotiseen tammeen;
Itsepä, kas, yliepillisen ristiretkensä viepi
Golgatan huipulle hän, outojumalia kumarrellen!
Tok', mille kukkulall' ain' hän kootkoon enkeliänsä,
Haudalla hyvän jos min jälkeisiä itkemään saakoon:
Sankari missä vaan kuol' tai pyhä, miss' runoilja lauloi,
Esimerkkinä meill' elämässä sekä kuolemass' ollen
Ylevän ihmisarvon ja miehuuden, siinä syystä
Hartaasti polvistuu kaikki kansat, kunnioittaakseen
Okait' kuin laakereit'kin, mi vaan häntä, koristi, kiusas.

Kiinalainen Roomassa.

Kiinalaisen ma Roomassa näin: rakennuksia kaikki,
Muinaisajan ja tään, moitteli raskaiksi hän.
Raukkoja noita! hän huus', tokko käsittäneekö he koskaan,
Puiset ett' pylväset vaan kattoja kannella voi,
Kullatettuja ett' vaan koristuksia pahvine, päineen
Sivistyneempien voi hienompi silm' ihaila!
Tuopa, ma arvelin, on kuva tarkka hourujen noitten,
Leijuvaa jotk' kutomaans' vaippahan vertailevat
Ikuisen vakavan luonnon ja todellist' tervettä väittää
Sairaaksi, että vaan he luultaisiin tervehiksi.

Runottaren peili.

Aikoen itseänsä koristella, vierivän virran
Rantoja runotar käy, ain' etsien tyynintä paikkaa;
Mutt' yhä lainehtien, joka kohdassa läikkyvä pintans
Jumalatarta vaan rumentaa ain'; pois kääntyy hän ä'issään;
Jokipa jäljessään heti pilkaten huutaa: "Sa kurja,
Totuutt' et malttane nähdä, jonk' tarjoo peilini sulle!"
Vaan sillä välillä jo tämä kaukana lahdella järven
Ihailee kauneuttans, sovitellen seppelettänsä.

Foibo ja Hermes.

Vakaa valtias Deelon ja Majan poika, tuo sulja,
Kilvan kiistelivät, kummalle kilvatko sais.
Kantelett' vaatiipi Hermes, sit' vaatii myöskin Apollo,
Turhaanpa toivolla tok täyttävät syömensä he;
Sillä jo kiistan, näät, ratkaisemaan rientääpi. Aares:

Soittimen kultaisen miekallaan pirstoiksi lyö.
Hermes häijy jo hekottamaan ilkeästi; vaan Foiboo
Ynnä runottaria suruhun saattavi työns.

Uusi Aamor.

Aamor, ei laps, vaan tuo nuorukainen, jok' vietteli Psykkee,
Olymposs' pöyhisteli, voittoihin tottuneena;
Äkkiä jumalatarta hän huomasi kaikista kauniint',
Veenus Uraaniaa, ja sulostui heti häneen.
Oh, pyhä itse tää ei kestänyt kosintaa moista!
Turma jop' painoi hänt' lujasti sylihinsä.
Siitpä uusi nyt armainen syntyypi Aamor,
Mieleltään isähän, vaan äitihin tavoiltansa.
Aina hänt' tapaava oot seuruess' suloin runottareitten,
Nuolens'pa sytyttää rakkautt' taitehesen.

Alppi Sweitsissä.

Eilen vielä sun pääs oli tumma kuin kutriset armaan'.
Kuva jon suloinen tuolt' kaukaa mull' hymyilee;
Hopeankarvaisina vaan tänään sun kukkulas loistaa
Lumest', jon sumuisen yön myrskyt sun kiireelles loi.
Nuoruus, vanhuus ne naapurii kaks, niitä elämä liittää,
Iltahan aamua kuin liittävi kirjava un'.

III. PARAABELIN-MUOTOISIA.

Elämäss' mi äkäyttää,
Kuvass' meitä miellyttää.

Selitys antiikiseen gemmiin.

Tuoss' seisoo nuor viikunapuu
Puutarhassa komeassa,
Sen vieress' pukki partasuu
Juur kuin sit' vartioimassa.

Vaan, kviriitat, te petytte!
Ei suojass' puu oo vainen;
Ja tuolta eikö lentele,
Jo joutuin kuoriainen.

Jo saapuu sankar taustoineen
Sek' ahmii lehväsissä,
Ja pukki, samaa tehdäkseen,
Myös näyttää hääryksissä.

Siis puuhut, melkein latvatta

Ja ilman lehtiä noita,
Kas, seisoo vallan kurjana,
Rukoillen jumaloita.

Täss' oppi töille nuhteeton,
Te lapset nuorukaiset:
Ain' haitaks puille kauris on
Ja myöskin kuoriaiset!

Kissan piirakka.

Jos luonnontutkijan tunnus on
Tyven katse kaikkialla,
Niin mittaus jälkiään seuratkoon
Varovasti, vaan luottamalla.

Kyll'p' yhdess' ihmislapsessa
Voi löytyä molemmatkin,
Vaan ett' ne kaks on toimea.
Sen myöntänee toroisatkin.

Ol kerran kokki, kelpo mies,
Jok' veitseään ei säästä;
Häll' johtui mieleen, mistä ties,
Myös pyssymieheks päästä.

Siis aseiss' metsään vihreään,
Miss' otuksia hyppi.
Siell' heti kissan kaasi hän,
Jok linnunpoikii nyppi.

Hän kissaa katsoi jänöksi
Sek' pysyi tuumassansa,
Sit' piirakkoihin paistatti,
Syöttääkseen vieraitansa.

Vaan näistä nenäkkäämmät taas
Hänt' haukkuu heittiöksi:
Sill' kissaa, jonka kyttä kaas,
Ei kokki saa jänöksi.

Istunto.

Tässä on, missä omilla nimillensä
Piti kirjaimet muinoin istuntojansa.
Punavaatteisin puettut äänikät
Esi-istuimissa pöystelivät:
A, E, I, U ja myöskin O,
Aika outoa melua pitivät nuo.
Tuli kankein askelin kerakkeet sitten,
Vaan pyytämän lupaa ens täytyi niitten;
Heille armas onkin esimies A,
Siis hekin ympäri istua saa.
Vaan seista täytyypä toisien.
Kuni Ph, Th ja semmoisten.
Sitten juteltiinpa jos mitäki:
Tuo sanotaan akateemiaksi.

Legenda.

Erämaissa muuan pyhä mies
Kummastukseksen kerran kohdata ties
Pukkijalkaisen faunin, jok' puhuupi:
Herra, rukoilkaat e'est' meikäläisien.
Että meitäkin päästettäis taivaasen,
Iki-iloihin; meitä niin haluttaisi.
Vaan pyhä mies tähän vastaapi:
"Sun anomukses ei täytetyks' tulle,
Ja tuskin pyyntösi myönnetään sulle:
Et enkeliks pääse, sa onneton,
Kas sulla kun pikkijalka on".
Tähän vastavi konna hurjasti:
Mitä koskee teit pikkijalkani?
Oonpa usein ma nähnyt monetkin
Aasi-päineen pyrkivän taivaisin.

Kirjaileja.

Ympär ketoa pitkin purosta
Puutarhansa poikki
Hän poimii kauniimmat kukkansa,
Ja syömensä sykkivi iloisna:
Tuolla kultansa tulee! — Voi onnea vaan!
Yhteen myhäilyyn vaihtaa hän kukkia.

Naapur tarhuri katsoa tirkistelee
Yli aidan: "Noin hupsu en ole mie.
On minunkin hauska kukkiain hoittaa
Sek' hedelmäin linnuilta varjella koittaa,
Vaan kypsät: Rahaa, ystäväni!
Ken maksutta puuhata viitsisi?"

Tässä kirjailiaa te näette kaksi:
Toinen tuotteitans ympäri ripoittelee
Ystävillensä sekä yleisölle,
Toinen tarjoaa itseään tilattavaksi.

Arvostelia.

Kävi hiljan vieras luonani,
Ei ollut mulle juur vaivaksi:
Sain arkimuonani etehensä.
Hän söikin vatsans pakollensa,
Sitten päällisiks, mitä löytyi vain,
Mutta, tuskin syötyään atriain,
Jo kylään veitikka luunsa viepi,
Siellä ruokiani jo moitteleepi:
"Soppa ois voinut olla lihavampi,
Paisti kypsempi, viinit makeampi."
Tuota koiraa! Tuhat tulimaista!
Lyö se kuoliaks'! Se on arvostelia.

Taitolainen ja tutkia.

Oli kerran pojalla kyyhkyinen
Sangen kaunis väreist' ja muust'.
Aivan rakkaana pitikin poika sen.
Sekä syötteli omasta suust'.

Ja niin ihaili poika kyyhkyään,
Ett'ei voinut iloita yksinään

Eli kettu likitienoolla tässä,
Vanha, kokenut, viisas ja kielekäs;
Oli tutuksi joutunut pojalle tälle,
Jo turhiaan monesti jutellut hälle.

"No, näytänpä ketulle kyyhkyäni!"
Pian kettua pesästään tapasiki:
"Kas, kettu, mun kyyhkyni, lintusein, kas!
Ootko moista sa nähnyt, virkappas?"

"Anna tänne". — Hän antoi. — "No, kyllä kai;
Vaan onpa puutteitakin, eikö vai?
Sulat, näetkös, lyhyet muodoltansa".
Jop' alkavi kyniä paistiansa.
Poika huus'. — "Pitää laskea pitempiä,
Näm' ei kannata, korista".
Jopa paljas on — "Peto!" — ja repaleissa.
Pojan pakahtuu syömensä.

Joka pojassa tuntee kuvansa,
Hän ketuilta olkoon varoillansa.

Neoloogeja.

Nuorukaisen kerran kohtasin ma;
Minä kyselin ammattiansa.
Ma pyrin — niin kuului sanansa —
Enk' suinkaan voimiain säästä,
Kas talonmieheksi päästä.
Ma virkoin: sen hyvin teette te,
Ja toivoin, ett' pääsisi perille,
Vaan kuulin sitten, ett' taatoltaan
Hän perii ja myöskin maammoltaan
Joukon somia ritari-hoviloita.

Voi, omituisia päitä noita.

Näristäjä.

Muuan nokkaviisastelia,
Joka, teräskauppiaan puodissa
Minkä pöydänteellä vaan nähdä saapi
Kuin jos omia olisi, tarkastaapi,
Heti valmis ol malttavaisen tään
Kaikki kiiltokalunsa näpläämään,
Net arvaen hupsumaisesti:
Kehnot kalliiksi, hyvät huokeiksi;
Mitään ostamatta sitt' pöyhkeänä
Jo pötkivi taasen tiehensä.

Tämä vihdoin kauppiaa harmitti.
Konstilukon juur tulipunaiseksi
Hän oikeaan aikaan kumentaa:
Nokkaviisas jo tulee, huudahtaa:
"Ken tuollaista sallisi ostaessa!
Kas teräs on tuiki ruostehessa!"
Ja hapsii käsin molemmin —
Ja kiljuu äänin kurjimmin.

"No", kysyy kauppias, "mitä on?"
Hän vinkuu: "Pila kunnoton!"

Nalkuttaja.

Me ristin rastin ajamme
Asioitamme, huviamme,
Vaun takaa ain' nalkuttelee
Ja haukkuu jäljessämme.

Niin Halli meidän tallista
Myös seuraa polkuamme,
Ja todistaa sen haukunna
Vaun että ratsastamme.

Mainioisuus.

Sekä suurill' ett' pienillä silloilla
Monenlaisia näet Nepomukkia:
Rautaisia, puisia, kivisiä,
Jätin korkeita, nukkeen-pieniä.
Kaikki kumartaa heitä, kosk' sillalla
Pyhä Nepomuk heitti henkensä.

Jos joku nyt päine, korvineenki
On julistettu pyhimykseksi,
Tai josko on pöövelin käsissä
Hän täytynyt heittää henkensä,
Niin jopa jo on sitä laatua,
Että kauas kuvassa loistaa saa.
Puunpiirto ja vasken kaikkialle
Hänet tarjovi jo koko maailmalle.
Ja jokaiseen tyydytään muotohon
Jos alla vaan hänen nimens on;
Kuin itse Herra Kristuksenkin
Ei ole käynyt juur paremmin.
Ihmislapsille kummituksena,
Puoli-pyhänä, puol'-katuvaisena,
Niin näemme myös herra Vertheriä
Puupiirroksen kunniakehässä.

Sepä todistaa vast hänen arvoansa,
Että kurjimmilla nyt kasvoillansa
Hän markkinoille kas kuljetaan
Sekä krouvein seinihin ripustellaan.
Kukin näyttää voipi sauvallansa:
"Kohta kuula särkepi aivujansa!"
Sitten huokaa oluen ääressä:
"Jumal' kiitos, ehjä olen mä!"

Narrin jälkilause.

Mont hyvää teost' oon tehnyt ma,
Teille kiitos — se mua ei huoleta.
Ma arvelen: tässä mailmassa
Kaikki kyllä saa vihdoin paikkansa.
Jos kiitetään, kun tyhmiä tein,
Jo nauraa rinnassa sydämein;

Jos hyvistä töistä mä haukutaan.
Ma pysyn tyynillä mielin vaan.
Jos mahtavammalta saan selkähän,
En siitä ma ole millänikään;
Vaan jos mua loukkaa vertainen.
Niin kylläpä hänet löylyttelen.
Mua onni jos nostaa pilviin, no:
Ma laulan *in dulci júbilo*;
Vaan alas kun sitten pyörä mun saapi,
Ma arvaan: kylläpä taas kohoaapi.
Ma päivänpaisteella sure en,
Että piankin taas tulee talvinen,
Ja lunta kun alkaa tuiskutella,
On hauska mun reellä ajaella.
Jos aseunnun vaikka kuinka ma,
En pysähtymään saa aurinkoa,
Ja vanhaa kulkua ainiaan
Täällä kuljetaan alusta loppuun vaan:
Herrat, palveljat päivä päivältä,
Pukee päällens ja riisuvat päältänsä,
Oli joku vaikk' kuinka oiva ja suur,
Hän syö, juo, nukkuu kuin halvat juur.
Siis aina oon reipas ja huoleton;
Ken minua seuraa, hän viisas on!

IV. KOMMAN-KALTAISIA.

Aate vankka ytimes,
Vilkas käänne päättehes.

Kieli.

Mi rikas, mikä köyhä taas!
Mi heikko, mikä väkevä!
Onk' aarre rikas piilossaan?
Säilyssä miekka mahtava?
Sa peitteet poista hellästi:
Jo kohoo onnes hymysuin!
Sa miekkaan tartu, voimakas,
Ja voitto, kunnia palkkasi!

Huokaus.

Oi, paljon säästöä ois,
Ja pikemmin perille päästä vois,
Jos hitaus, halu ei vaivais meitä.
Mit' onnea päällä maan,
Jos ei ois viiniä vaan
Eikä naisen kyyneleitä!

Edistyminen.

Tahdon kyllä paremmaks
Tulla, vaan en tulle!
Paremmaksiko sinua?
Opeta se mulle!

Pyrkisin myös paremmaks
Tuota sekä tuota!
Paremmaksiko meitä, vai?
Pojjes meidän luota.

Naamakuva.

Jos joskus kelpo vainajaa,
Herra raatimiestä tai pastooria,
Hänen leskensä antaa kupariin piirtää
Sek' alle muistovärsyä viiltää,
Siinä sanotaan: Päine, korvine
Täss' näette herraa se ja se!
Te näette silmänsä, otsansa,
Vaan aivujansa viisaita
Sekä kaikki kunnon toimiansa
Oi ette tähdä naamastansa!

Niin, Lotta kulta, minunki.
Täss' lähetän sull' mun kuvani:
Sa näet otsani, vakava ain',
Tulisilmäni, liehukutriain —
Kaikk' kurjat kasvoni näyttää tää.
Vaan rakkauttani, oh' et nää.

Sotamiehen turva.

Mitäs poikien on ollakkaan?
Neidot mustat, leivät vehnää vaan!
Huomi tuopi toisii tienoia:
Leipä musta, neidot nisuisia.

Tehtävä.

Miks kaikki toki niin tolkkutonta?
Täss' voimia, tässä myös tahtoa.
Tahto haluvi, voima valmis on,
Ja aika on melkein loputon.
Siis maailmaa tutki sa tarkkaan vaan
Miss pysyvi lujasti koossaan
Ja missä on hajoamaisillaan.

Nerollista tointa.

Näin vierritän ma tynnyriäin,
Kuin pyhä Diogeno eteenpäin.
Kosk' totta tuon, kosk' leikkiä vain.
Kosk' hymysuin, kosk' vihoissani;

Yht' illoin, toista huomeltain,
Ei mitään juur, vaan jotain ain'!
Niin vierritän ma tynnyriäin,
Kuin pyhä Diogeno eteenpäin.

Ihmisvihaaja.

Noh, ihmisiä nyt periköön hiis!
Jop' olen hulluksi tulla!
Ei heille vasta, ma päätän siis,
Oo silmäystäkään mulla!
Heist' pitäköön huolta taivonen
Tai itse piru jos puuttuu! —
Vaan tuskin taas ma näen ihmisen.
Jo vihani lemmeks muuttuu.

Seura-elämä.

Kerran suuresta iltaseurasta
Kulki hiljainen oppinut, kotia.
Hältä kysyttiin: Mitäs te piditte siitä?
"Jos ne kirjoja ois, en ma lukis niitä".

Probatum est.

A.

Te olette ihmisvihaaja?

B.

En, ihmisiä en vihaa ma!
Ma vihaajaksi kyll' olin tulla,
Vaan siitäpä löytyi keino mulla.

A.

No, kuinka te pääsitte pulasta?

B.

Ma elelin erakkolaisena.

Alkuperäistä.

A.

Sua tylkii nautinto veden tuon?

B.

Ma paremmin raittiista lähteest' juon.

A.

No, siitähän jokikin lähtee juur.

B.

Vaan eroitus kumminkin on suur:
Mit' edemmäksi hän matkustaapi,
Sit' enemmän liikamakua saapi.

Ominaisille.

"Ma", kerskaa X, "en mihinkään kuntaan kuule,
Enk' ketään myös ma mestariksi luule;
En eläviä koskaan seuraa ma,
Enk' oppia myöskään ota kuolleilta".
Tää lause ehkä selittää voi näin:
"Ma olen narri omin päin".

Tokisille.

Erlaista yhteen sovittaa ei kestä!
En teit' jos missä syömästä ma estä:
Te ootte uudet, minä vanhoillain;
Jos mitään tehkää; mulle rauhaa vain!

Parahimmille.

Ma kernaasti katselen kuolleita,
Ol kuinkapa loittona toimensa;
Vaan kansa jalojen uusien
Tok paremmin kilpain riemuitsen.

Pidättävää.

Mi työksennellä oliskaan,
Jos löytyis oma pohja vaan,
Mutt' aattees oudon suonissa
Sua lyöpi vasten kuonoa.

Miks' opettajana en pysy? Siksi
Ett' oppilaat pyrkivät opettajiksi.

Nöyryys.

Kun mestarein töitä ma katselen,
Näen, minkä he tekivät, muuta en.
Olen omia katselemassa käynyt:
Näin mitä mun olisi tehdä täynnyt.

Mitenkä sitten?

Jos itse ma antaun orjaksi,
Niin pilkaksi joutuu kohtaloni:
Vaan jos ma herroiksi pyydän päästä,
Ei suinkaan ihmiset mua säästä:
Ja jos ma sinä, kun olen, jään,
He sanovat: Tuosta ei mihinkään!

Elämänlaatu.

Sa ilman, valtavin oikuille
Et kulmakarvasi supistane;
Siis, kaunottaret jos mutkii kuin,
Sa pysyös vallan hymysuin.

Turha vaiva.

Sa otat päälles se vaiva suur
Ett' jokaista varoittaa sivumennen.
Miks'ei — vaan se virka ei kannata juur:
He rientävät pauloihin kuni ennen.

Paras.

Jos syömes sykkii, pääsi soi —
Et parempaa halua saata:
Ken eksyä ei, eik' lempiä voi,
Hän pankoon hautaan maata.

Mun mieheni.

Mun mieheni leikitteliää toi,
Joka seuraa tuulella pitää aina!
Ken joskus pilaa ei laskea voi,
Hän syömen puolesta paljon ei paina.

Memento.

Sallimusta kyllä vastustaa
Sopii, mutta joskus selkään saa;
Jos et sitä siirtymään saa tieltä
Pojjes — noh, niin pötki sinä sieltä.

Yks kaikki.

Jos rietas olen, niin kärsiä saan,
Jos lauhkea, alati kestää vaan:
En syyntalaisuudesta pääse — siksi
Ain' yhtä kaikki jos pyrin miksi.

Elämän ohje.

Jos haluat herroiksi rakennella,
Et mennytt' aikaa saa surkutella,
Et suuttua, onnes jos mitä suopi,
Vaan nauttia sen, minkä nyky tuopi.
Et ihmisvihalla syömes peittää,
Vaan huomi Jumalan haltuun heittää.

Tuori muna paras.

Niin, innostusta mun tosiaan
Sopii verrata syömäsimsukkaan,
Mi ruoka, jos sitä et tuorna syö,
Myös inhottavasti vastaan lyö.
Ei intoa, kuni silakkaa, suotta
Voi suolassa pitää monta vuotta.

Itsetunto.

Kukin tok' on ihminen! —
Jos hän tarkastaapi:
Ett' ei luonto häntä myös
Loukkaa, nähdä saapi.
Riemut, tuskat monetkin
Häll on omanansa:
Mitäs muuta siis kuin ain'
Olla oivillansa.

Arvoitus.

Hän vel' on monist' veljeksistä
Ja kaikess' heidän vertaisna,
Hän jäsen monist' jäsenistä
On suuren isän vallassa;
Vaan harvoin on hän näkyvissä,
Juur kuni ottolapsi ois;
Hänt' esiin päästetään vaan missä
Ei hänett' toimeen tulla vois.

Vuodet.

Aivan kohteliaat ovat vuodet nuo:
Ne toivat eilen, he tänään tuo!
Ja niin me nuoremmat elämme täällä
Kuin taivaan lintuset hyvällä säällä.

Vaan sitten äkkiä vuodet, kah!
Jo hylkäävät mukavuutensa:
He eivät lahjoita, eikä laina,
Vaan päivä päivältä ryöstävät aina.

Vanhuus.

Mies sievä tuo vanhuus: ovea
Hän monesti kylläkin kolkuttaa,
Vaan kun ei keneltä kuule: Hoi!
Eik' iäksi ulkona jäädä voi,
Niin ovesi itse seljälle luo.
Sa kohta: Aika tolvana tuo!

Hautakirjoitus.

Laps ynseä, — jäntevä nuora, Nuorukainen pöyhkeä, suora, Mies toimihin valmis aina, Ukko, oikut jon paljon ei paina! Siis piirtäkäämme kivehen: Hän tosin oli ihminen.

Esimerkki.

Jos minulta malttia puuttuu milloin,
Maan kärsiväisyyden ma muistan silloin,
Mi kappale myös, kuni kerrotaan,
Ain' iäti ympäri kiertää vaan.
Kai samaa vaatia myös saa multa:
En muutahan tee kuin maammo-kulta.

Päinvastoin.

Jos pulassa ovat rakkahamme,
Me vakaasti sitä valitamme;
Jos onnen helmassa vihollinen,
Me tuskinpa käsitämme sen.
Päinvastoin: — juhla syömellemme,
Me kaksin kerroin riemuitsemme.

Ruhtinaan ohje.

Jos ihmisiä et aatteen teille
Sa tahdo päästää, tee huvia heille;
Vaan jospa suot heille onnen teitä,
Niin keritytä ja suojele heitä.

Petos tai valhe?

Saako pettää, viekastella?
Ei, sanon ma!
Jos tahdot valhetella,
Älä ahnasta.

Égalité.

Me emme tavoita parempia,
Me kadehdimme vaan vertaisia.
Se kaikista suurin kadehtia,
Jok' jokaista pitää vertaisna.

Verta verrasta.

Taskus jos on ummellaan,
Rakkautt' se sull' ei kannan;
Käsi kättä pesee vaan:
Haluut ottaa, no, niin anna!

Aika ja aviisit.

A.

Te ette rakasta sanomia?

B.

En, sillä he palvelee aikaansa.

Ei hätäillä.

Ei kaikki yhtä haavaa, hätäkellot!
Kun sulaa lumi, vihertyvät pellot.

Ei puolustaa auta, eik' vastustaa:
Jos ne ruusuja on, kyll' he kukkia saa.

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK RUNOELMIA ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting

free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a

replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.

- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you ‘AS-IS’, WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™’s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.